

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระแก้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๑

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๑

เรื่อง เทศบาลตำบลท่าข้ามขอให้พิจารณาวินิจฉัยปัญหาการสั่งให้สมาชิกของสภาเทศบาลสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระด้วยเหตุยุบสภา ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และการแต่งตั้งเทศมนตรีชั่วคราวของผู้ว่าราชการจังหวัด ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีคำร้องตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลหลายแห่ง เมื่อครบกำหนดวาระสี่ปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลต่อไปจนกว่าจะแต่งตั้งคณะเทศมนตรีใหม่ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ มาตรา ๔๕ วรรคสองนั้น เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง และขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง ทั้งยังขัดต่อเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและเกินความจำเป็นที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิเสนอเรื่องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” มาตรา ๒๘๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้” และมาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และ

สมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งได้รับเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า ส่วนปัญหาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหารและเทศบาลตำบลบ้านพรุ สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุถูกยุบสภาเทศบาลตามวาระสี่ปีที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปจนกว่าจะได้ แต่งตั้งคณะเทศมนตรีขึ้นใหม่ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เนื่องจากมาตรา ๔๕ วรรคสอง ใช้ในกรณีอื่นไม่ใช่กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดตามวาระ และการกระทำดังกล่าว ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสองหรือไม่ เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๕๑ ของศาลรัฐธรรมนูญ และเกิดขึ้นกับเทศบาลเมืองมุกดาหารและเทศบาลตำบลบ้านพรุ ซึ่งเทศบาลเมืองมุกดาหารและเทศบาลตำบลบ้านพรุ ไม่ได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงถือว่าปัญหาดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ผู้ร้องจึงไม่อาจร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหานี้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ ได้

อาศัยเหตุดังกล่าว จึงไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ